

Nogle af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og beskæftigelsesministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra RV.

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes oplyse, præcis hvornår og med hvilken lov de ændringer af barselloven, der giver moderen 4 ugers graviditetsorlov og 14 ugers barselorlov forbeholdt moderen, blev foretaget?

Svar:

Moderens ret til 4 ugers graviditetsorlov og 14 ugers barselorlov blev indført med lov nr. 234 af 4. juni 1980 om barselorlov m.v. Samtidig blev dagpengeloven ændret med lov nr. 233 af 4. juni 1980, således at der kunne udbetales dagpenge for samme periode, som der var ret til fravær.

Moderens ret til fravær er opretholdt i alle barsel- og ligebehandlingslove. Barselloven (lov nr. 566 af 9. juni 2006 om ret til orlov og dagpenge ved barsel m.v.) indeholder de gældende bestemmelser om retten til moderens fravær og retten til barseldagpenge.

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes sende udvalget en uddybende historisk redegørelse for barsel- og forældreorloven fra orlovens indførelse og frem til i dag. Redegørelsen bedes indeholde oplysninger om de specifikke ændringer af reglerne, herunder ændringer for specifikke grupper, samt baggrunden for ændringerne.

Svar:

De første regler om kvinders ret til fravær i forbindelse med fødsel i Danmark findes i § 29, stk. 1 og 4, i lov nr. 143 af 29. april 1913 om arbejde i fabrikker m.v. Bestemmelserne er gentaget i § 37 i arbejderbeskyttelsesloven fra 1954. Loven gav kvinder pligt til fravær i 4 uger efter fødslen med økonomisk dækning efter forsørgsloven, medmindre det ved lægeattest blev godtgjort, at arbejdet kunne genoptages uden skade for moderens eller barnets sundhed

Den første bestemmelse om økonomiske ydelser ved graviditet, barsel og adoption (barseldagpenge) var indeholdt i lov nr. 236 af 3. juni 1967 om børnetilskud og andre familieydelser, hvor den stod som kapitel 3, indtil barseldagpengene blev overført til dagpengeloven. Disse regler indeholdt en ret til dagpenge i 14 uger fra det tidspunkt, hvor det blev skønnet, at der var 8 uger til fødslen.

Dagpengeloven, der trådte i kraft den 1. april 1973, regulerede ikke forholdet mellem lønmodtageren og arbejdsgiveren. Fraværsrettigheder var bl.a. fastsat i tjenestemandsløven, funktionærloven og en række overenskomster. I praksis blev fraværsrettigheder kun brugt, i det omfang der var ret til dagpenge.

Fra den 1. januar 1981 fik kvinder ret til dagpenge fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen. Kvinden var berettiget til dagpenge i 14 uger efter fødslen. Disse nye bestemmelser om dagpenge ved fødsel erstattede den gamle bestemmelse i § 33, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 66 af 21. februar 1978 om dagpenge ved sygdom og fødsel, hvorefter en kvinde var berettiget til dagpenge fra det tidspunkt, hvor der skønnedes at være 8 uger til fødslen. Dagpenge kunne efter 1978-loven ydes i 14 uger.

I lov nr. 573 af 7. december 1983 gennemførtes en ændring af dagældende barselorlovslov (lov nr. 234 af 4. juni 1980 om barselorlov m.v.), der forlængede barselorloven fra 14 til 24 uger.

§ 1, stk. 1, blev affattet således:

»En kvindelig lønmodtager har ret til fravær fra arbejdet på grund af graviditet og barsel fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen. Efter fødslen har forældrene ret til fravær fra arbejdet i tilsammen indtil 24 uger, hvoraf indtil 10 uger kan udnyttes af faderen efter den 14. uge efter fødslen. Fraværsretten kan kun udnyttes af én af forældrene ad gangen.«

Samtidig gennemførtes i § 1, stk. 2, en ret for barnets fader til fravær fra arbejdet i indtil 2 uger efter fødslen eller barnets modtagelse i hjemmet, som alene kan udnyttes af faderen. Lovændringen var fuldt implementeret den 1. juli 1985.